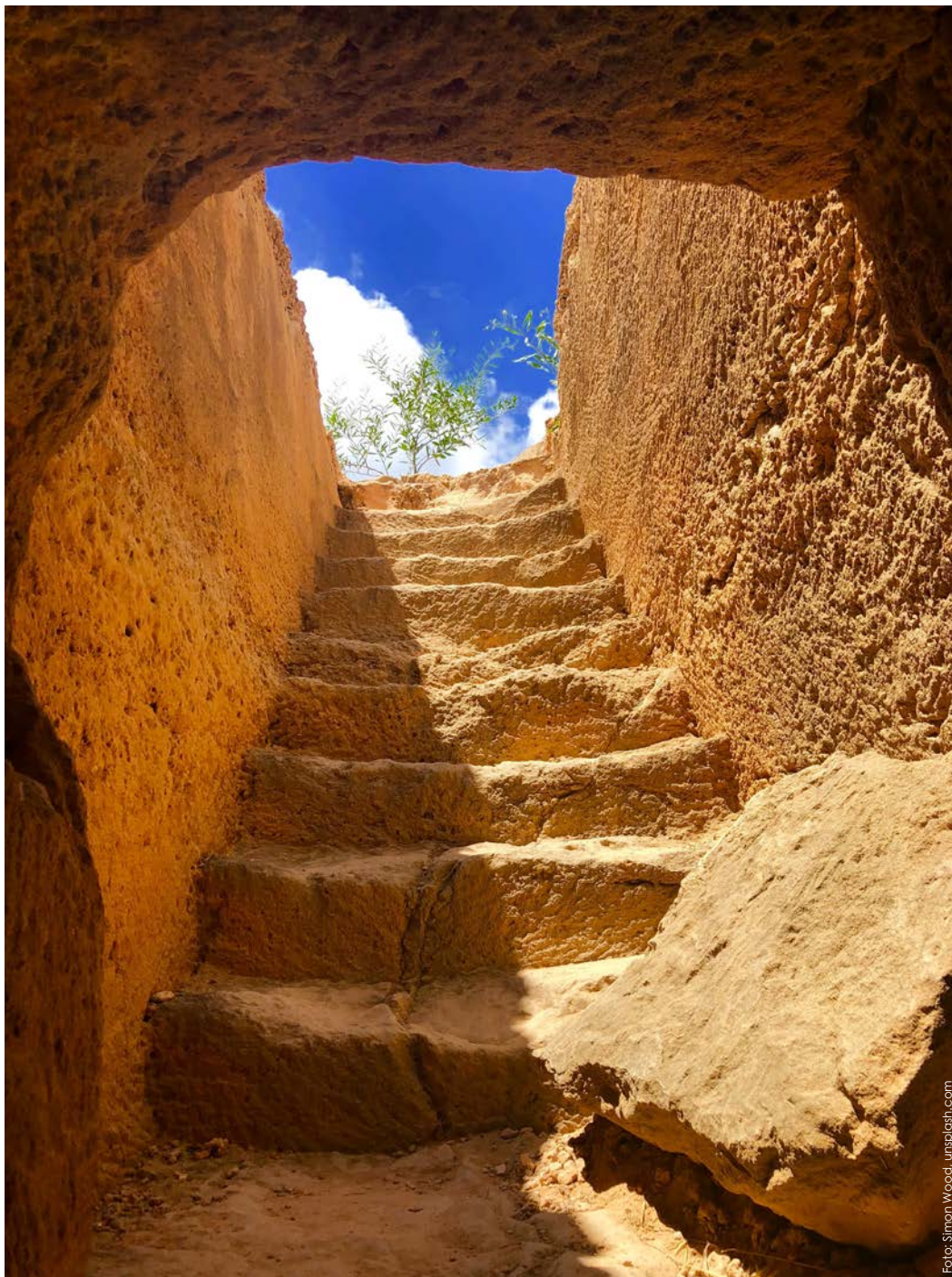

BIBEL OG BEKJENNELSE

NR. 2 2022 – 42. ÅRGANG

“Vår Gud er en Gud som frelser,
hos Gud Herren er det utgang fra døden.”
(Salme 68,21)

BIBEL OG BEKJENNELSE

utgis av Den Lutherske Bekjennelseskirke.

ISSN 0806-5365

Bladet kommer ut med fire nr. pr. år.

Frivillig abonnementsavgift kr 150,- pr. år

Redaksjon:

Tor Jakob Welde (ansv. red.),

Egil Edvardsen og David Edvardsen

Redaksjonens adresse:

T.J. Welde, Sundts veg 9A, 5221 NESTTUN

E-post: tjwelde@luthersk-kirke.no

Internett: www.luthersk-kirke.no

Bankgiro: 3361 16 43948

Ekspedisjon: Omega trykk, 4016 Stavan-
ger

DEN LUTHERSKE
BEKJENNELSES-
KIRKE (LBK)

Den Lutherske Bekjennelseskirke er en evangelisk-luthersk kirke som tror at Gud har gitt hele verden det glade budskap om den forsoning som har skjedd i Kristus. Vi tror at Jesus Kristus er sann Gud, at han har blitt menneske for vår skyld, levd et liv uten synd, lidt og dødt i vårt sted og oppstått fra de døde. Vi tar imot denne forsoning gjennom troen, får tilgivelse for alle våre synder og har løfte om evig liv sammen med Gud. Hensikten med vår kirkes eksistens er å føre videre dette glade budskap, og samles omkring forkynnelsen, dåpen og nattverden for å vokse i den tro vi har fått av Gud.

Vår kirkes tro har en eneste grunnvoll, nemlig det Ord som Gud har gitt oss i Det gamle og nye testamentes hellige skrifter. Det er Gud selv som har inspirert de menneskelige forfatterne av Bibelens 66 bøker, og derfor må disse skrifter ikke betraktes som menneskelige produkt, men som Guds eget ord. Bibelens ord er den eneste normen for sann kristen lære. Vi tror at Bibelen må leses ut fra dens egenart og karakter. Poesi må leses som poesi, historie som historie, og så videre.

Vi bekjenner oss til de lutherske bekjennelsesskriftene som er samlet i Konkordieboken fra 1580, ettersom vi har funnet at de overensstemmer helt med vår kirkes eneste grunnvoll, Bibelen.

Vår tro er ikke ny, men har funnes i alle tider, der mennesker har tatt imot Guds ord og rettet seg etter det. Fordi vi vet at vi er store syndere for Gud, behøver vi Guds ords rene og klare undervisning der tilgivelse og oppreisning gis oss i forkynnelsen av Jesu forsoningsverk.

LBK deler tro og kirkefellesskap med KELK, Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferansen, som består av 32 medlemskirker rundt omkring i verden, blant annet Evangelisch-Lutherische Freikirche i Tyskland, Evangelical Lutheran Synod og Wisconsin Evangelical Lutheran Synod i USA. I alt er vi omkring en halv million kristne i dette internasjonale fellesskap. Det er vårt håp at flere skal komme med i vårt fellesskap der Frelseren Jesus og syndenes tilgivelse alltid står i sentrum.

Fra redaksjonen

«Herre, jeg søker tilflukt hos deg...

Vær meg et vern, en klippe, en borg til frelse...

Mine tider er i din hånd...»

Ordene er fra Davids 31. salme, som svært mange i Ukraina nå ber hver dag. Og kristne over store deler av verden folder også hender i bønn for det ukrainske folket. Når dette skrives, har krigen der snart pågått i tre måneder med mye grufull lidelse og nød.

I vår ukrainske søsterkirke har visstnok ennå ingen medlemmer blitt drept eller skadet. Heller ikke er kirkebygningene deres blitt ødelagt. Flere steder kan de samles til gudstjenester som før. Dette er et takkeemne. Men vi hører også om at flere av pastorene har måttet flytte til tryggere steder på grunn av rakettene som stadig avfyres mot områdene der de har hatt sine hjem. Og mange andre er som kjent på flukt vekk fra krigen.

Det er fint å få rapporter om hvordan medkristne blant annet innenfor vårt kirkefellesskap i KELK stiller opp for folk i nød: Pastor Martin Vrsecky i vår tsjekkiske søsterkirke leide en stor buss, kjørte inn i Ukraina og tok med seg en hel mengde flyktninger hjem til Plzen. I Berlin har pastor Reimund Hübener og familien tatt imot en ukrainsk mor og hennes to barn. Noen fra menigheten i Zwickau reiste nylig til den ukrainske grensen med et kjøretøy fullt av hjelpeartikler, og tok med seg tilbake igjen to kvinner fra krigsherjede Mariupol. Og i Bulgaria har pastor Iliyan Itsov mottatt penger for å kjøpe klær til flyktninger i nærheten av hans romske hjemby. Våre søsterkirker i Sverige og USA har arrangert egne pengeinnsamlinger. Og ukrainerne uttrykker takknemlighet for alle rundt om i verden som støtter, oppmuntrer og ber for dem. Vi fortsetter å be om at krigshandlingene snart må ta slutt, at Gud må styrke dem som kjemper for å forsvare land og folk, dem som forkynner Guds ord, og alle som er på flukt og i nød.

I en situasjon som denne åpner det seg nye dører for å dele evangeliet. Etter to år med koronapandemi og nå denne krigen i Europa, som også fører med seg uro for at det kan bryte ut en ny verdenskrig, føler mange seg på mer gyngende grunn. Tidligere virket alt mer trygt og godt og man hadde kanskje ikke noe behov for å tro på Gud. Mange følte de hadde kontroll og klarte seg veldig fint på egen hånd. Men nå når alt har blitt mer usikkert, kommer gjerne en lengsel etter et mer solid fundament å stå på, noe større å gripe fatt i og ta sin tilflukt til.

Det herlige budskapet om vår korsfestede og oppstandne Frelser er det som mennesker i verden nå framfor alt behøver. Bare han kan styrke hjertene våre og gi oss den fred som ikke verden kan gi, en fred som overgår all forstand og som holder uansett ytre omstendigheter og ufred. Alle som strever og bærer tunge byrder, inviteres til å vende om og komme og finne hvile, nåde og trygghet hos Jesus Kristus.

I dette nummeret av Bibel og Bekjennelse kan vi lese og lære litt om både evangelisering og om ULC, den ukrainske lutherske kirke. Blant annet. Må innholdet bli til oppbyggelse og nytte for alle våre lesere.

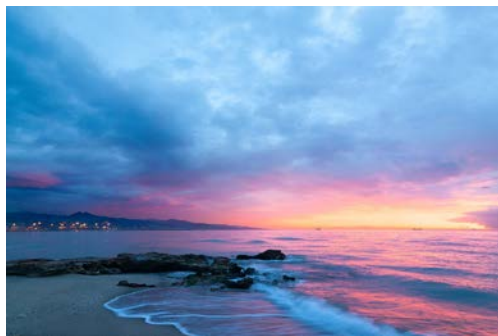

Foto: Quino Al. unsplash.com

De første oppstandelsesvitnene

og hvorfor evangelistenes påskeberetninger fremstår som så ekte og troverdige

En gruppe kvinner var de første vitnene til at Jesu grav var tom. Evangelisten Lukas forteller at de var Maria Magdalena, Johanna og Maria, Jakobs mor, sammen med noen andre kvinner (Luk 24,10). Evangelisten Markus gir oss et navn i tillegg: Salome (Mark 16,1). Tidligere hadde Jesus reist omkring og forkynt i lag med de tolv apostlene «og noen kvinner som var blitt helbredet for onde ånder og sykdommer. Det var Maria med tilnavnet Magdalena, som sju onde ånder hadde fart ut av, Johanna, som var gift med Kusa, en forvalter hos Herodes, og Susanna og mange andre. Med det de eide, hjalp de Jesus og de tolv.»

På langfredag ettermiddag i Jerusalem, like etter at jødenes konge var død på korset, vendte de fleste tilskuerne hjemover. «Men alle de som kjente Jesus, sto på avstand og så på. Blant dem var også de kvinnene som hadde fulgt ham fra Galilea.» (Luk 23,49). De var fortvilet over å ha mistet ham som de var så glad i og hadde satt sitt håp til. Nå var alt falt i grus.

Disse kvinnene var også vitner til at Jesu døde kropp ble tatt ned fra korset, svøpt i et linklede og lagt i en ny klippegrav i nærheten av Golgata. Rådsherren Josef fra Arimatea ordnet med dette. Noen fullverdig begravelse ble det ikke tid til, fordi det straks var sabbat.

Men da hviledagen var over, gikk de grytidlig om morgenen

med velluktende oljer og salver for å gjøre Jesus en siste tjeneste. Da fant de graven åpen og tom, og engler fra Gud fortalte at Jesus var stått opp. De fikk i oppdrag å gå med beskjed til de andre vennene. Mens de var på vei, redde, men jublende glade, møtte Jesus dem og sa: «Vær hilset!» og «Frykt ikke!» De omfavnet føttene hans og tilba ham, før han sendte dem videre til apostlene (Matt 28,8-10).

Apostlene «mente det hele var løst snakk, og trodde dem ikke» (Luk 24,11). Men litt etter litt gikk det opp for dem at Jesus faktisk var blitt levende igjen. For han viste seg og snakket med den ene etter den andre: Peter, to Emmaus-vandrere, og flokken med apostler som var samlet om kvelden bak stengte dører. Han «sto levende fram for dem med mange klare bevis på at han levde: I førti dager viste han seg for dem og talte om det som hører Guds rike til» (Apg 1,3-4). De hallusinerte ikke, så ikke syner, det var ikke et gjenferd som viste seg. Jesus spiste jo brød og stekt fisk sammen med dem og lot dem som ville få berøre naglemerkene i hendene og føttene hans. Han viste seg for både små og store grupper av disipler.

Ikke uventet fins det mange i vår tid som er svært skeptiske til det kristne påskebudskapet om oppstandelsen. Disse fortellingene må være oppdiktet, mener de. Moderne, rasjonelle mennesker kan da ikke akseptere noe slikt?

(Også for to tusen år siden var det svært mange som ikke ville akseptere det). De første kristne må vel bare ha konstruert en historie for å prøve å overbevise folk om at deres henrettede læremester var blitt levende igjen.

Men: noe som taler sterkt imot at evangelistenes beretning skulle være oppdiktet, er nettopp dette at *kvinner* fikk rollen som de første oppstandelsesvitnene. Alle de fire evangelistene nevner det. Dersom de var ute etter å få folk i samtiden til å tro på en oppdiktet hendelse, ville de helt sikkert valgt å la menn få rollen som de første sannhetsvitnene. Hvorfor? Har ikke kvinner alltid gjennom kirkens historie vitnet for sine medmennesker om Frelseren? Jo, og de har på mange ulike måter spilt en svært viktig rolle i kirkens liv. «Her er ikke mann og kvinne, dere er alle én i Kristus Jesus,» skriver apostelen Paulus (Galerne 3,28), samtidig som det er klart at det ikke er meningen at menn og kvinner skal ha nøyaktig de samme tjenesteoppgavene. Likevel er det bemerkelsesverdig at kvinner gis en rolle som vitner om oppstandelsen. For: i det jødiske samfunnet på denne tiden ble kvinner faktisk ikke regnet som gyldige vitner på lik linje med menn. Hverken GT eller NT sier noe om at det er Guds vilje at det skal være på den måten. Men det var dessverre slik det hadde utviklet seg i kulturen den

gang. Dersom en kvinnes vitneutsagn i en rettssak sto i strid med hva et mannlig vitne hadde sagt, ble vanligvis ikke det kvinnelige vitnet tatt alvorlig.

Så derfor – hvis jeg hadde vært en disippel av Jesus mens han levde her på jorden, og jeg gjerne ville *dikte* sammen en beretning for å overbevise flest mulig om at han etter sin død på korset faktisk var blitt levende igjen! – da ville jeg vel ikke være så dum at jeg ga en gruppe kvinner rollen som de første oppstandelsesvitnene? Det ville jo bare svekke tilliten til fortellingen min. Maria Magdalena, «som sju onde ånder hadde fart ut av» – var det strategisk lurt av de fire evangelistene å presentere *henne* som et viktig første vitne om Jesu oppstandelse? Nei, men evangelistene ville bare fortelle sannheten, hva som faktisk skjedde den morgenen, uansett hvor lite ideelt det var å nevne denne detaljen om kvinnene. Vi kan altså være temmelig sikre på at en *oppdiktet* fortelling fra denne tiden ville ha sett annerledes ut.

Til dette kan tilføyes det faktum at evangeliene framstiller de mannlige disiplene som veldig lite standhaftige og heltemodige. Både før og etter korsfestelsen og oppstandelsen er de troløse, svake, feige og redde. De sovner i Getsemane, flykter når det blir farlig, og Peter fornekter tre ganger at han kjenner Jesus. Hvis beretningene om påsken hadde vært oppdiktede, hvorfor inkludere slike pinlige detaljer om den nye kristne trosbevegelsens lederfigurer og ambassadører? Hvorfor ikke heller fremstille dem i et bedre lys? Også dette er noe som vitner om at evangelistene har gitt oss den usminkede sannheten.

Noen mener at det svekker troverdigheten at de fire evangelistene skiller seg fra hverandre når det gjelder en del detaljer, blant annet hvilke av kvinnene ved graven som nevnes ved navn.

Men: tenk på at for eksempel i rettssaker regnes det tvert imot som mer troverdig dersom ulike vitner ikke avgir nær identiske forklaringer. Det er helt naturlig at uavhengige vitner ser på samme sak fra litt ulike vinkler og derfor nevner ulike detaljer. Dersom flere vitner står fram og sier nøyaktig det samme, oppstår det straks en mistanke om avtalt spill, at de på forhånd har blitt enige med hverandre om hva de skal si.

Andre ting som taler sterkt imot at budskapet om oppstandelsen skulle være oppdiktet:

Overprestene og de eldste satte ut et rykte om at disiplene hadde stjålet Jesu døde kropp mens de romerske vaktene sov (Matt 28,11-15). Og så sent som ca år 150 e.Kr skriver Justin Martyr at jødiske utsendinger på den tiden reiste rundt i middelhavsområdet og forsikret folk om akkurat dette («Dialog med jøden Tryfo»). Men hvis sannheten var at de hadde stjålet et lik, hvordan kunne den tidligere så deprimerede og redde Peter stå fram sammen med vennene sine bare noen uker etter påskedagen, midt i Jerusalem, og forkynne offentlig om oppstandelsen? Glade og frimodige og «med stor kraft bar apostlene fram vitnesbyrdet om at Herren Jesus var stått opp» (Apg 4,33). De var som forvandlet! Myndighetene forbød dem å forkynne, men de svarte: «vi kan ikke la være å tale om det vi har sett og hørt» (Apg 4,19). Som øyenvitner til den oppstandne, var de villige til å risikere å bli arrestert, torturert og henrettet på grunn av vitnesbyrdet sitt. De hadde ingenting å vinne på å gå i døden for en oppdiktet historie. Men i de kommende årene møtte nesten alle apostlene martyrdøden.

Rabbineren Saulus fra Tarsus, en beryktet kristenforfølger, ble omvendt etter at den oppstandne Kristus åpenbarte seg for ham

på veien til Damaskus. Apostelen Paulus, Jesu spesielt utvalgte «redskap til å bære mitt navn fram for hedningfolk og konger og for Israels folk» (Apg 9,15), forfattet store deler av Det nye testaments hellige skrifter. De kristne var til å begynne med naturlig nok skeptiske til ham, fordi han jo for kort tid siden hadde prøvd å utrydde dem. Hvordan var en slik ekstraordinær forvandling mulig dersom oppstandelsen var noe oppdiktet? Uten oppstandelsen ville vår tro vært helt tom og meningsløs, skriver Paulus (1 Kor 15,14ff), og han forteller at Jesus ved et tilfelle «viste seg for mer enn fem hundre søsken på én gang. Av dem lever de fleste ennå, men noen er sovnet inn» (1 Kor 15,6f). Dette skrev han ca år. 55 e.Kr. Han nærmest inviterer til å sjekke saken, det er bare å finne fram til noen av de flere hundre levende øyenvitnene og spørre dem ut.

Som troende kristne ønsker vi at mennesker skal innse at Jesu oppstandelse virkelig fant sted. Evangelistenes beretninger er troverdige. Guds ord gir oss sannheten. Men minst like viktig er det at mennesker forstår *hvorfor* det skjedde, hvilken betydning oppstandelsen har: Han ble overgitt til døden på grunn av våre synder og oppreist på grunn av vår rettferdiggjørelse (Rom 4,25). Jesu oppstandelse betyr at han som vår stedfortreder har vunnet seier over synd og død. Oppstandelsen var kvitteringen som viser at hele vår skyld virkelig er betalt. Og hver og en av oss får sette sin lit til at alt dette skjedde *for meg*. Vi som tror på ham, skal leve om vi enn dør. Fordi han sto opp, skal også vi som tilhører ham, en gang stå opp til evig liv.

Tor Jakob Welde

Evangelisering i lys av pinsedagen

Foto: Paul Bulai, unsplash.com

Som kristne ønsker vi å nå ut med evangeliet til mennesker rundt oss. Vi ønsker at det skal dukke opp gode anledninger til å dele evangeliet, situasjoner der vi har tid til å snakke om evangeliet med folk som er interessert i å høre. Samtaler der vi forstår den vi snakker med, slik at vi kan kommunisere på en bra måte. Vi skulle ønske at vi også kunne være gode vitner når vi er i miljøer hvor folk generelt ikke er interessert i evangeliet. At vi får mot, kjærighet og tålmodighet.

Alt dette kan vi se på pinsedagen. Vi skal snakke om hva pinsedagen betyr for oss når vi ønsker å spre evangeliet. Vi skal se på hva som er unikt for pinsedagen og som får konsekvenser for oss, ikke fordi det skal gjentas, men fordi det som skjedde da hadde frelseshistorisk betydning. Men vi skal også se på hva som er likt for oss i dag.

Jesus hadde sagt til disiplene sine: «Dere skal ikke forlate Jerusalem, men vente på det som Far har lovet, det som dere har hørt av meg. For Johannes døpte med vann, men dere skal om noen få dager bli døpt med Den Hellige Ånd.» Og like etterpå: «Men dere skal få kraft når Den Hellige Ånd kommer over dere, og dere skal være mine vitner i Jerusalem og hele Judea, i Samaria og helt til jordens ende» (Apg 1,4-5,8).

Når så pinsedagen kommer, er de alle samlet. De har ventet i Jerusalem, slik Jesus befalte dem. Og så

kommer Ånden over dem. Dette skjer på en merkelig måte: huset de befinner seg i, fylles av en lyd «som når en kraftig vind blåser», og tunger som av ild satte seg på hver og en av dem (Apg 2,2-3). Så blir de fylt av Ånden og begynner å snakke fremmede språk.

De som hører lyden, samles for å se hva som skjer. Det er jødiske menn som bor i Jerusalem. Noen av dem bor der fast, andre er der over høytiden for å feire pinsen. På mange måter er de allerede forberedt på å forstå og ta imot budskapet de kommer til å få høre. De har blitt undervist i Skriften. Jesus har nylig hatt sitt virke iblant dem og utført mirakler, noe som var kjent av alle. Han er senere blitt uskyldig dømt til døden, og flere av dem har vært med på å forkaste Jesus. Peter har derfor mye å knytte an til når han forkynner, når de har samlet seg fordi de hører denne lyden som minner om en sterk vind. Før Peter begynner sin preken, hører de også Guds mektige gjerninger bli forkynt på sine egne språk, selv om de kommer fra mange forskjellige steder og snakker forskjellige språk.

Slik ga Gud en spesiell mulighet for å spre evangeliet på pinsedagen. Ved sitt forsyn hadde han forberedt menneskene. Og med mirakler (lyden av stormen og forkynnelsen på forskjellige språk) skapte han interesse slik at folk kom til dette stedet og ble fylt av undring. Til stede der var også mennesker som hadde vært vitner til Jesu virksomhet og opp-

standelse, som Gud nå utrustet på en spesiell måte med sin Ånd, til å forkynne evangeliet.

Vi skal først stanse litt ved de frelseshistoriske konsekvensene av denne dagen. Her begynte evangeliet for alvor å spre seg, etter Jesu oppstandelse. Disiplene fikk nå «kraft til å være mine vitner i Jerusalem og hele Judea, i Samaria og helt til jordens ende». At evangeliet har nådd fram til oss, er altså en fortsettelse av det som begynte på pinsedagen.

De spesielle tegnene Gud brukte for å bekrefte sitt ord, har også en spesiell plass i frelseshistorien. Gud bekreftet på denne måten også apostlene som sine sendebud, slik at det var tydelig at Gud talte gjennom dem. En apostel skulle først og fremst være et vitne, spesielt om Jesu oppstandelse (Apg 1,22; jf. 1 Kor 9,1) og hans virksomhet ble bekreftet av Gud ved mirakler og tegn, som Paulus forklarer: «Med stor tålmodighet har jeg gjort en apostels tegn blant dere: tegn, under og mektige gjerninger» (2 Kor 12,12). På denne måten kunne også kirken ta imot apostlenes ord som Guds ord.

Når vi skal se på pinsedagens betydning for oss i dag, må vi derfor begynne med det som er gjort en gang for alle. Etter at Kristi verk var fullført, sørget Gud for at evangeliet gikk ut i verden og også at vi fikk apostlenes undervisning nedskrevet og formidlet videre gjennom kirken. Det er derfor evangeliet også har nådd oss, at vi har bibler og at vi også selv har fått den frelsende troen.

Når vi nå skal føre videre budskapet om syndenes tilgivelse for Kristi skyld, er vi i en noe annen situasjon enn apostlene. Vi venter ikke på at Gud skal komme med sin Ånd fra himmelen på en tydelig merkbar måte. Guds Ånd kommer til oss stille, gjennom Skriftens ord og i dåpen, nattverden og avløsningen.

Men litt på samme måte som apostlene er også vi blitt oppfordret til å bli der vi er. Apostlene skulle bli i Jerusalem, der de befant seg, mens vi skal forbli i våre kall. «Derfor skal enhver leve sitt liv der Herren har satt ham, der han var da Gud kalte ham» (1 Kor 7,17).

Dette får også konsekvenser for hvordan vi deler evangeliet med andre. De menneskene vi møter, er

ikke alltid forberedt, og de har heller ikke alltid interesse av å høre evangeliet. Da får vi leve blant dem og be Gud om utrustning til å utføre hans arbeid. Også vi trenger Åndens kraft for oppdraget vårt. Når du møter mennesker som er bortvendt fra Gud, kan det være slitsomt i lengden. Jesus sier om dette at «fordi lovløsheten tar overhånd, skal kjærligheten bli kald hos de fleste» (Matt 24,12). Vi skal derfor be om Åndens frukt og også vende oss til nådemidlene for å bli styrket. Vi kan trenge både kjærlighet, mot og tålmodighet for å dele Guds ord med andre. Dette er en mektig gjerning av Ånden, selv om den ikke er like merkbar som språkunderet på pinsedagen.

Vi trenger også å kunne forstå de menneskene vi snakker med, for å kunne forklare for dem. Her har vi selvfølgelig den fordel at vi har vokst opp i den kulturen vi er sendt til å være misjonærer i. Vi kjenner den godt, fra skoletiden vår, fra media, og gjennom vennene våre. På den måten har Gud allerede delvis utrustet oss til å kommunisere med folk rundt oss. Og vi kan også spørre om og lytte til hva vennene våre tror på, slik at vi bedre forstår hvordan de tenker.

Samtidig ber vi også her om visdom og Guds ledelse. Vi vet

også at Gud virker gjennom sine kristne som Kristi legeme, slik at vi som individuelle kroppsdelers sjelen trenger å gjøre alt selv. Vi får være en del av det arbeidet Gud gjør, når evangeliet fortsetter å gå ut. Vi legger forholdene til rette for dette først og fremst ved at vi selv fortsetter å ta til oss av evangeliet, slik at Guds Ånd fortsetter sin gjerning i oss og slik at vi blir styrket i det vi skal si, i stedet for å bli stadig mer påvirket av kulturen som omgir oss.

Dette ser kanskje ikke så veldig spennende ut – å være trofast i sitt kall, å høre Guds ord, å snakke med ikke-kristne venner kanskje uten å legge merke til noen særlig forandring i deres tenkemåter – men vi vet at Gud er aktiv og gjør sin gjerning. Vi holder fast ved korsets teologi: At vi ikke alltid ser så mye fremgang med øynene våre, men hvis vi fokuserer på Kristi kors og syndenes tilgivelse, kommer Gud til å være med oss og utføre sitt verk. En slik tillit er også en gave fra Gud.

Anders Nissen, Sverige

Ukraina – en europeisk slagmark

Den 24. februar 2022 kunngjorde Den russiske føderasjonens president, Vladimir Putin, at det var satt i gang en «spesiell operasjon» for å bekjempe nazister og fascister i nabolandet Ukraina. Kort tid etter ble det vedtatt en lov som gjorde det straffbart å snakke om «krig». Likevel viser kamphandlingene en grusomhet som overgår det meste av kjente krigsforbrytelser fra vår tid.

Den russiske invasjonen kom etter en periode med harde politiske utspill og en stor militær mobilisering ved Ukrainas grenser. Likevel kom krigsutbruddet som et sjokk for mange. I Ukraina har vi tusenvis av trossøsken, som nå har sett livet sitt bli radikalt forandret. Mange har blitt tvunget på flukt, og menn i arbeidsfør alder har fått forbud mot å forlate landet for å kunne være tilgjengelig for militærtjeneste.

Litt om Ukrainas historie

Noen husker kanskje fra sin skoletid å ha hørt om slaget ved Poltava? Ved dette slaget, som fant sted sommeren 1709, sto to stormakter mot hverandre, ledet av Sveriges Karl XII og Russlands Peter den store. Hoveddelen av Sveriges hær ble utslettet og kongen trakk seg tilbake med restene av hæren sin til Tyrkia.

Noen år etter dette ble Finland (som da var en del av Sverige) okkupert av Russland, og russerne truet også på svensk side.

Hva har det med Ukraina å gjøre? Vel, fordi Poltava ligger i sentrale Ukraina. Og også fordi det russiske storfyrstedømme ble til etter dette slaget, samtidig som Sveriges stormaktstid var over. Putin drømmer om å gjenopprette det gamle russiske imperiet.

Kyiv-riket (også kalt Kyiv-Rus og Gardarike) oppsto på 800-tallet under Rurik-dynastiet. Ifølge Nestorkroniken (fra 1100-tallet) var ruserne av nordisk herkomst. Om dette vitner det finske navnet på Sverige: Ruotsi, og navnet på det svenske landskapet Roslagen. Kyiv skal være grunnlagt av vikingene. Mye av historien er uklar og omstridt.

Kyiv er en av de eldste byene i Øst-Europa. Kyiv ble kristnet på slutten av 900-tallet. Byen ble ødelagt i 1240 under en mongolsk invasjon. Senere tilhørte den storfyrstedømmet Litauen, Polen og Russland. Innenfor Sovjetunionen var Kyiv den tredje største byen etter Moskva og Leningrad. Krim-halvøya har vært regnet som en del av Ukraina siden 1954.

Ifølge grunnloven fra 1996 er ukrainsk det eneste offisielle språket i Ukraina. To tredjedeler

av befolkningen skal etter sigende ha ukrainsk som morsmål, men russisk er førstespråk i store deler av landet. 24 % har russisk som morsmål. Grunnloven gir rett til å bruke og utvikle kultur på russisk og ni andre minoritetsspråk. Språkspørsmålet har vært et konflikttema.

Ukraina erklærte sin uavhengighet i 1991 med Leonid Kravtjuk som første president. Han ble etterfulgt av Leonid Kutsjma i 1994. Samme år ble Ukraina samarbeidspartner med EU, og i 1997 ble det inngått en vennskapsavtale med Russland. Ny president i 2004 ble Viktor Janukovitsj, som søkte tilnærming til Russland og som hovedsakelig hadde støtte fra de østlige delene av landet. Motstanderen hans var Viktor Jusjtsjenko, som sammen med Julija Tymosjenko lyktes i å annullere valget (den oransje revolusjonen i det vestlige og nordlige Ukraina). Etter nyvalget i 2005 ble Jusjtsjenko president. Han ønsket å orientere Ukraina mot EU.

Janukovitsj kom tilbake som president i 2010. Valget polariserte nasjonen ytterligere. I desember 2013 signerte presidenten en samarbeidsavtale med Russland etter å ha brutt forhandlingene om en avtale med EU. Dette førte til et flere måneder langt opprør med

Gudstjeneste i Kyiv ledet av pastor Horpynchuk

demonstrasjoner og gateopptøyer, kalt Euromajdan. Den 22. februar 2014 gjennomførte opposisjonen et kupp, og presidenten og regjeringen ble tvunget til å forlate landet.

Den autonome republikken Krim, med 60 % etniske russere, erklærte seg deretter uavhengig på grunnlag av en omdiskutert folkeavstemning og med bistand fra enheter fra Russland. Den lot seg senere annektere av Den

russiske føderasjon, noe som ble erklært ugyldig og førte til sanksjoner fra EU og USA. I 2019 vant Volodymyr Zelenskyi en overbevisende seier i presidentvalget.

Omtrent 60 % av befolkningen bekjenner seg til ortodoks kristendom. Det fins tre ortodokse kirker i Ukraina:

(1) Den ukrainsk-ortodokse kirke – Moskva-patriarkatet står under den russiske patriark Kirill, som støtter Putin. Det er den stør-

ste kirken i Ukraina og den eneste som har vært anerkjent av andre ortodokse kirker. Den er i konflikt med Kyiv-patriarkatet.

(2) Den ortodokse kirken i Ukraina – Kyiv-patriarkatet ble grunnlagt i 1992 av metropolitten Filaret, som brøt ut av Moskvapatriarkatet og derfor ble ekskommunisert. Samme år gikk den sammen med Den ukrainske autokefale ortodokse kirke (grunnlagt i 1921, men ikke anerkjent av Sovjetunionen eller andre ortodokse kirker) under ledelse av patriarken Skrypnyk. Da han døde året etter, skilte de seg igjen da de ikke kunne bli enige om en etterfølger. I 2018 ble kirkene gjenforent under patriarken av Konstantinopel, noe som førte til et brudd mellom Konstantinopel og Moskva. En tredje gruppe innenfor denne kirken er avhoppere fra Moskvapatriarkatet.

(3) I det vestlige Ukraina finnes også Den gresk-katolske kirke, som aksepterer paven, men følger ortodoks tradisjon.

Fra et kirkemøte i Kremenets i 2014

Den ukrainske lutherske kirke, ULC

Kristendommen i Ukraina har sine røtter i østkirken fra slutten av 900-tallet. Etter reformasjonen på 1500-tallet oppsto mange lutherske menigheter. Bestrebelse på en gjenforening med de ortodokse, ledet av prins Kostyantyn Ostrozky, mislyktes da det høyeste presteskapet satte seg imot dette. Den katolske kirke ble støttet av de sivile myndighetene og lyktes nesten i å utrydde lutherdommen, men forårsaket også en nedgang i det åndelige livet.

Mellom verdenskrigene oppsto en renessanse for den ukrainske lutherske kirken. I den vestlige delen av landet, som tilhørte Den andre polske republikk, ble forkynnelsen av Kristi evangelium tillatt. Etter at den uavhengige ukrainske staten var gått under og blitt en sovjetrepublikk, ble 1930-tallet en vanskelig tid med hungersnød og deportasjoner. En gruppe ortodokse og gresk-katolske prester vendte seg til den gamle evangeliske læren og samlet et betydelig antall kristne i Den ukrainske evangelisk-lutherske kirke av den augsburgske bekjennelse, forløperen til den nåværende lutherske kirken.

Den åndelige lederen var pastor Teodor Yarchuk, som utga en evangelisk salmebok og reviderte den bysantinske liturgien. Han sies å ha gjort like mye for den østerlandske kirken på 1900-tallet som Martin Luther gjorde for vestkirken på 1500-tallet.

Andre verdenskrig rammet Ukraina hardt. Kirkeledere ble arrestert og drept av KGB, litteratur

ble konfiskert og mange kristne døde i fengsler og konsentrasjonsleire. Teodor Yarchuk ble fengslet og henrettet av NKVD (Sovjetunionens hemmelige politi) i 1940.

Et misjonsselskap innenfor amerikanske ELS, Thoughts of Faith, begynte med misjon i Ukraina i 1979. Pastor Mykhailo Tymchuk, som hadde lyktes med å flykte til USA, hadde vært leder

giftoflife.org.ua/us).

Kirkens episkopat ble offisielt registrert i 1996. Ca 25 pastorer fikk sin utdanning ved det teologiske seminaret St. Sophia i Ternopil frem til 2013 under ledelse av pastor John Vogt fra WELS.

Gudstjenestelivet har en del likheter med østkirkens tradisjon. En forskjell fra de vestlige kirkene er at ULC følger den julianske kalenderen. Julen feires 6. januar. Påske og pinse inntreffer ofte senere enn hos oss. De følger samme kalender som den russisk-ortodokse kirke. I messeliturgien inngår flere litanibønner.

ULC oppgir å ha 2500 medlemmer. Antall menigheter er for tiden 17 og antall pastorer er 11. Det har skjedd ganske store endringer i nyere tid: Da Krim ble russisk, opphørte menigheten i Simferopol, og Sevastopol-menigheten ble overført til den russiske kirken, ledet av WELS. En tysk menighet i Mykolayiv har bedt ULC om å betjene dem. Pastoren i menigheten i Transnistria deltar på ULCs pastoralkonferanser. Den tidligere ULC-pastoren Andriy Honcharuk, som en del av oss kjenner, har flyttet med sin familie til Wittenberg, der han arbeider blant ukrainske og russiske flyktninger.

Særlig menigheten i Izium har blitt hardt rammet av krigføringen.

Ingen av pastorene er rapportert drept eller skadet. Vi fortsetter å be for dem, for den ukrainske kirken og for landet midt i de store prøvelsene de gjennomgår.

Ola Österbacka, Finland

DEN UKRAINSKE LUTHERSKE KIRKE (ULC), MENIGHETER OG PASTORER

Kyiv: Vyacheslav Horpynchuk
Kharkiv: Victor Khaustov
Izium (Ilium): Victor Khaustov
Tokmak: Oleksandr Ferschenko
Zaporizhia: Oleksandr Ferschenko
Berezhneuvate: Yuri Tutski
Ivanivka: Serhiy Somin
Hamove: Serhiy Somin
Kherson: Serhiy Somin
Malyn: Dmytro Didkivski
Radomyshl: Dmytro Didkivski
Kremenets: Roman Anduntsiv
Ternopil: Taras Kokovski
Lazarivka: Serhiy Romaniuk
Ivano-Frankivsk: Serhiy Romaniuk
Oleksandria: Oleksandr Dich
Khmelnyski: Oleksandr Husaar

for den ukrainske kirken i eksil i USA og støttet en gjenopprettelse av ULC gjennom dette misjonsselskapet. I dag er det WELS som er ansvarlig for å sponse ULC, mens ELS støtter gjennom veldedighetsfondet Gift of Life, som startet sin virksomhet i 1992 (www.

Profeten Jona

Jonas bok er blant de bibelske bøkene som har blitt angrepet hardest av bibelkritikken. For det som fortelles her, kan jo ikke ha hendt! Et stort bibelleksikon skriver: Det er en historie om moral, en lignelse. Det er vakker prosa, en fortelling i likhet med den barmhjertige samaritan.

Spørsmålet om Jonabokens historisitet er viktig fordi Jesus gjentatte ganger refererer til den som en historisk beretning og til og med sier at ninivittene skal stå fram i dommen på den siste dag (Matt 12,41). Gud hadde en plan for folket i Ninive. Han ville berge dem fra deres synder. Han ville at folket skulle holde seg til ham. Det var derfor han sendte Jona for å forkynne for dem. Boken begynner med ordene: *Herrens ord kom til Jona* (Jona 1,1) og slutter med at Herren sier: *Skulle ikke jeg ha omsorg for storbyen Ninive?* (4,11)

Foto: Christian Palmer, unsplash.com

Profeten

Bibelen sier tydelig at Jona er en historisk person, sønn av Amittai, fra Gat-Hefer. Jona betyr «due» og Amittai «sannferdig». Jona levde 80 år etter Elisja og like før Amos, Hosea, Jesaja og Mika. Han forutsa at Jeroboam II skulle vinne betydelige seire (2 Kong 14,25ff).

Bibelen forteller om mange mennesker som opplever at Gud kaller dem og vil føre dem inn i sitt oppdrag, men som ikke tror på seg selv. Jeremia syntes han var for ung, Moses at han ikke hadde talegaver og Gideon at han var liten og ubetydelig i den dårligste,

svakeste slekten. De fleste tviler på om de virkelig skal våge å gå. Men ikke Jona. Han bare stikker av, han rømmer fra Gud rett og slett. Han reiser i stikk motsatt retning av dit Gud har kalt ham til å virke. Jona får erfare at det ikke er mulig å flykte fra eller gjemme seg for Guds ansikt. Til tross for hans merkelige oppførsel, er en hel bok i Bibelen oppkalt etter ham. Gud bruker oss, til tross for at vi er som vi er.

Innholdet

Boken er kjent for de fleste fordi Jona ble svelget av den store fisken og deretter kastet opp på land. Dette blir for mye for den moderne vitenskapen, som kaller Jonas bok en legende.

Jesus derimot anser historien om Jona for å være sann. I samtale med de skriftlærde henviser han til den. Jona lever i fiskens buk. Han er plaget og engstelig og ber til Gud om befrielse fra dødens favntak. Hans bønn er en syndsbekjennelse fordi han ikke fulgte Herrens råd. Jona ber: *Jeg kalte på Herren i min nød, og han svarte*

meg (2,3). Jona ropte fra dypet til Gud og ble berget. Den tredje dagen kom redningen. På tredje dagen skjedde også redningen for hele menneskeslekten. Dødens seier var kort. Den varte bare tre dager. Slik peker fortellingen i Jonas bok fram mot Jesu død og oppstandelse.

Hedegård & Saarisalo var solide bibelforskere med respekt for bibelordet, og i deres *Bibelsk oppslagsbok* kan vi lese: «Jonaboken som var så hånet for noen årtier siden,

gir et glimrende bevis på de bibelske framstillingenes nøyaktighet, for denne bokens skildring av Ninive har til fulle blitt bekreftet av de nye arkeologiske oppdagelsene når det gjelder byens topografi.»

Jonas forkynnelse var kort og enkel: «Om førti dager skal byen bli ødelagt hvis dere ikke vender om.» Ninivittene trodde på Guds ord ved Jona og vendte om. De ropte ut

en faste og kledde seg i sekkestrie.

Det er ikke bare de vantro i dagens Ninive som trenger å vende om. Det trenger også vi moderne Jonaer. For ingen forstår dybden i denne lille boken med mindre han oppdager Jona i seg selv og deretter blir omvendt ved Guds grenseløse nåde. Slik ble Jona den første hedningmisjonæren i Bibelen.

Ingvar Adriansson, Sverige

Spørsmål og svar

Fins det mer enn én vei til himmelen?

«Naboen min tror ikke på Gud, men han er det hyggeligste mennesket jeg noen gang har møtt. Jeg har hørt at det fins kirkesamfunn som sier at Jesus ikke er den eneste veien for mennesker å komme til himmelen. Kan det være sant?»

Bibelen lærer oss at Jesus er eneste veien til himmelen. Men den påstanden er ikke populær i dagens samfunn. Flere og flere mennesker, også en del kristne, er av den oppfatning at det fins mange måter å komme til Gud på.

Forstå hvem Gud er

Vi trenger å innse at Gud er hellig. Vet du hvordan profeten Jesaja reagerte da han så Gud på sin trone? Det var ikke med lovprisning og ærbødighet. Det var med forskrekkelse. Han sa: *Ve meg! Det er ute med meg. For mine øyne har sett kongen, Herren over hærskaene* (Jes 6,5).

For oss nytestamentlige kristne kan en slik frykt virke fremmed. Kanskje er det fordi vi ser for oss Jesus med et lite lam i armene. Og det bildet er helt riktig! For en trøst! Gud er kjærlighet.

Men Gud er også hellig. Han sa til Moses: «*Du kan ikke få se ansiktet mitt, for et menneske kan ikke se meg og leve*» (2 Mos 33,20). Tenker vi at nærheten til Gud er en umistelig rettighet snarere enn en ubeskrivelig gave? Vi er ikke hellige og fullkomne. Vi må innse at det ikke er noe fantastisk med nåde dersom ikke Guds hellighet er fryktinngytende.

Behovet for en mellommann

Alle mennesker, inkludert de hyggeligste vi kjenner, trenger en mellommann for å nærme seg den hellige Gud. Hvis vi vil komme nær Gud, er det nødvendig å være fullkommen, ikke bare å gjøre så godt vi kan.

Vi trenger en Frelser. Så Gud ga oss det. Jesus kom hit til verden og viste oss hvem Gud er. Jesus viste oss at Gud er hellig, ved å ta på seg alle syndene som skiller oss fra Gud og betale for dem på korset, i vårt sted. Jesus viste oss at Gud er kjærlighet da han vant tilgivelse og evig liv for oss.

I templet skilte et tykt forheng folket fra stedet som symboliserte Guds nærvær. Budskapet var tydelig: Syndige mennesker kan ikke stå foran en hellig Gud! Da Jesus døde, ble dette forhenget i templet revet i to fra øverst til nederst. Hvorfor? Fordi våre synder er borte.

Bare én vei

Vet du hva som skiller kristendommen fra alle andre religioner i verden? Alle andre religioner lærer at vi må gjøre gode gjerninger for å blidgjøre Gud.

Kristendommen lærer at vi gjør gode gjerninger, ikke for å blidgjøre Gud, men fordi Gud er blidgjort. På den ene siden kan ingen gjøre noe for å komme til Gud. På den annen side kan absolutt alle få komme til Gud. Det inkluderer også deg, meg og naboen din som ikke tror på Gud.

Hva skal du da gjøre? Elsk naboen din, vær vennen hans, og lytt til hva han har å si. La ham deretter få høre om Jesus som er den eneste veien til himmelen. Det er en fantastisk velsignelse når Gud gir oss gode naboer her i dette livet. Det er en enda større velsignelse å ha naboer for evig i himmelen!

David G Scharf

(Forward in Christ 2/2020)

Foto: Rudolf Peter Bakker, unsplash.com

Å bli motivert av evangeliet

Hennes mange synder er tilgitt, derfor har hun vist stor kjærlighet. Men den som får lite tilgitt, elsker lite. (Luk 7,47)

Disse ordene utgjør konklusjonen på en lignelse Jesus fortalte en viss Simon for å undervise om hvor en kristens gode gjerninger kommer fra. Denne syndige kvinnen gjorde noe svært upassende ifølge jødisk kultur da hun rørte ved Jesus, men samtidig kunne hun ikke la være. Hun viste tegn på sin verdsettelse av Jesus, noe verten Simon også egentlig burde ha gjort. At en kvinne rørte ved rabbiens Jesus var høyst upassende, men det samme var Simons oppførsel da han lot være å vise sin gjest ære.

«Denne kvinnen er en synder,» tenkte Simon. «Rabbiens burde jo resolutt vise henne bort!» Men Simon innså ikke at denne kvinnen ikke var den eneste i rommet som kunne beskrives som en synder. Han tenkte ikke på at også han selv fortjente å bli vist bort.

De benådede synderne, de som har kommet til Jesus med sine synder, har løftet om at de aldri vil bli avvist. *Alle de som Far gir meg, kommer til meg, og den som kommer til meg, vil jeg aldri støte bort (Joh 6,37).*

Dette løftet bar også kvinnen i Lukas' beretning i hjertet sitt. Som prostituert (sannsynligvis) var hun uglesett av samfunnet. At hun og andre utstøtte overhodet fikk være til stede i Simons hus,

skyldtes at det ga verten en mulighet til å demonstrere sitt storsinn. Ved å la de utstøtte sitte på gulvet langs veggene og spise det som ble til overs, viste han hvilken god jøde han var. Ja, han viste en viss kjærlighet mot de svake i samfunnet, men Jesus roser ham ikke for det. Synderinnen får derimot godord for sin kjærlighetshandling. Hva er forskjellen?

Forskjellen er motivet. Hva er det som motiverer fariseeren til å åpne sitt hjem for de utstøtte? Jo, han ønsker å få ære fra Gud og mennesker. Hva motiverer synderinnen? Jo, at hun har fått sine mange synder tilgitt. Hun har blitt tilgitt mye, derfor elsker hun mye, derfor er hun så takknemlig.

Simon mener på sin side at han ikke har noe å takke Jesus for. Ingen stiller spørsmål ved Simons hederlighet, verken han selv eller brødrene i fariseerpartiet. Tvert imot kan han selv tillate seg å stille spørsmål ved Jesu dømmekraft fordi han ikke avviser kvinnen.

Denne kvinnen i fariseeren Simons hus gir oss en utmerket illustrasjon på hva det vil si å være motivert av evangeliet. Hun som tidligere hadde ofret kroppen sin til mannfolkenes begjær, bærer den nå fram som et levende og hellig offer som behager Gud ved å tjene Guds Sønn med sine tårer og sitt hår. Hun må ha møtt Jesus

tidligere. Kanskje hadde hun lyttet til undervisningen hans, kanskje hadde hun også tidligere fått avløsningen av Jesus selv, akkurat som hun får nå: *Syndene dine er tilgitt.* Og kanskje hadde hun fått samme formaning som en annen kvinne anklaget for ekteskapsbrudd: *Gå bort, og synd ikke mer fra nå av (Joh 8,11).*

Hun ønsket nok ikke å fortsette det gamle livet sitt, men hvordan skulle hun klare å forlate det? Hun hadde et dårlig rykte og ikke særlig gode muligheter for å skaffe seg en inntekt. Kanskje kom hun til å bli lokket tilbake, til de lettjente pengene? Kanskje kom hun til å trenge å bli bekreftet og satt pris på av mannfolkene?

Men Jesus hadde en medisin for henne: evangeliet. *Syndene dine er tilgitt. Din tro har frelst deg. Gå i fred!*

Ikke engang Jesus, som eier himmel og jord, har noe bedre å gi denne kvinnen enn evangeliet. Han gjør henne ikke økonomisk uavhengig, selv om hun da ikke ville risikere å falle for fristelsen til de lettjente pengene. Han gir henne noe mye mer verdifullt: syndenes tilgivelse. Og ikke bare den gangen hun kom til å tro på ham, da hun antagelig også mottok dåpen til syndenes tilgivelse. Nei, hun trenger å tilegne seg syndenes tilgivelse om og om igjen.

Det fins en naturlov i nådens

rike som er veldig selvfølgelig for troen, men som den som ikke tror, aldri kommer til å forstå. Det jeg tenker på, er naturloven som Paulus skriver om i Titus-brevets andre kapittel, at det er nåden som oppdrar oss til å si nei til et ugudelig liv og verdslige lyster og leve forstandig, rettskaffent og gudfryktig i den verden som nå er (Tit 2,12).

Det å oppdra, burde ikke loven ta seg av det? Det sies jo om loven at den er en tuktemester eller vokter til Kristus. Ja, lovens oppgave er å drive oss til Kristus, men lengre enn det kommer den ikke. Loven kan ikke forene oss med Kristus, det sanne vintreet. Til dette behøves evangeliet. Og selvfølgelig sier loven nei til ugudelighet og verdslige lyster, et svært så klart nei. Men den kan ikke få hjertet vårt til å følge dette. Munnen vår kanskje, men ikke hjertet vårt.

For det naturlige mennesket virker dette veldig merkelig. Hunder og barn kan vi få til å lyde ved å sette grenser, altså ved loven. I hvert fall hunder. Men kristne får vi ikke til å lyde ved lovens forkynnelse. Du lærer nok å kjenne Guds vilje gjennom loven, men den kan ikke bidra med noen kraft eller motivasjon til å gjøre det loven sier. Det loven gjør, er at den ødelegger alle broer til himmelen som vi selv prøver å bygge med vår egenrettferdighet.

- Nei du, det der duger ikke, sier loven, og så må vi begynne på nytt igjen.

Vi bygger opp og loven river ned: dette duger ikke! Men noen annen løsning på problemet har loven heller ikke å tilby, enn ordene som har lydd gjennom verdenshistorien: *Den som lever etter budene, skal ha liv ved dem* (Gal 3,12). Mennesket forsøker, og loven avviser dets forsøk. Slik fortsetter livet for den som ikke kjenner noe annet budskap enn loven.

Egentlig er dette den mest selvfølgelige sak i verden! Siden loven

ikke er et nådemiddel, kan den ikke fremkalle noen gode gjerninger i oss. Forutsetningen for at vi skal bære frukt, er at vi er forent med Kristus, som greiner på vintreet. Jesus underviser om dette i Johannes 15:

Bli i meg, så blir jeg i dere. Slik som greinen ikke kan bære frukt av seg selv, men bare hvis den blir på vintreet, slik kan heller ikke dere bære frukt hvis dere ikke blir i meg. Jeg er vintreet, dere er greinene. Den som blir i meg og jeg i ham, bærer mye frukt. For uten meg kan dere ingen ting gjøre (Joh 15,4f).

På hvilken måte er vi forent med Kristus? Gjennom dåpen og troen. Dette underviser Paulus om i Romerbrevet 6: *Eller vet dere ikke at alle vi som ble døpt til Kristus Jesus, ble døpt til hans død? Vi ble begravet med ham da vi ble døpt med denne dåpen til døden. Og som Kristus ble reist opp fra de døde ved sin Fars herlighet, skal også vi vandre i et nytt liv. Har vi vokst sammen med Kristus i en død som er lik hans, skal vi være ett med ham i en oppstandelse som er lik hans.* I dåpen ble vi forent med Kristus. Hans død er vår død og hans oppstandelse er vår oppstandelse til det nye livet. Det er akkurat det det vil si å bli podet inn på Kristi vintre. Det nye livet er en umulighet for den greinen som ikke er på vintreet, men ligger på bakken og tørker bort. Det er en naturlov.

Og omvendt er det også en naturlov at den greinen som blir værende på vintreet, bærer frukt. Noen ganger gir den mindre avling, men da renser vingårdsmannen den slik at den kan bære mer frukt. Der har loven en oppgave. Den tar fra oss alt håp om egen fortjeneste og ære og gjør oss helt avhengige av nåden. Men like lite som synderinnen kunne bevare seg selv fra synd og fristelser, men var i konstant behov av Jesu medisiner, er også vi det. Paulus skriver: *Gud har makt til å styrke dere med mitt evangelium, budskapet om Jesus Kristus.*

På samme måte som troen

skapes ved evangeliet i ord og sakrament, så holdes den også i live ved ord og sakramenter. Hvis du vil bli værende i Kristus, trenger du å bruke nådens midler. Lytt, som synderinnen, når Jesus i avløsningen sier: *Syndene dine er tilgitt, gå i fred!* Hør når han sier i nattverden: *Dette er mitt legeme som gitt for deg, dette er mitt blod som er utgytt for deg til syndenes forlatelse.* Ta imot syndenes forlatelse med munnen din og hjertet ditt.

Når du regelmessig bruker nådens midler, trenger du ikke å spørre så urolig: hvor er frukten min, hvor er de gode gjerningene mine? Vingårdsmannen skal nok passe på at det vokser frukt, så lytt du bare til Guds ord. Jo mer du lytter til loven, desto mer synlige blir disse syndene, og desto større blir nåden. Men ikke slutt med å lytte, for når Gud taler til deg gjennom sitt ord, hører du ikke bare lovens stemme, men også evangeliets. Hvis du har vært flittig til å lytte til loven, skal du være enda flittigere til å lytte til evangeliet. Hvis du har mange synder, har du også mange synder som Gud vil tilgi. Og tilgivelsen deles ut til deg i evangeliet i ord og sakrament.

På denne måten blir også du en som har fått mye tilgitt og dermed en som elsker mye. Dette er nådens naturlov, og vi kan oppsummere den med Jesu ord:

Jeg er vintreet, dere er greinene. Den som blir i meg og jeg i ham, bærer mye frukt. For uten meg kan dere ingen ting gjøre.

Hans Ahlskog, Finland

(Utdrag fra boken
I frihetens gränsland, kapittel 18.)

Den siste dommen

De siste tider – del 20

Jesus taler om to grupper mennesker

Jesus taler flere steder om den siste dommen, men det er framfor alt ett avsnitt vi tenker på når det gjelder hva Jesus har sagt om dette, nemlig Matt 25,31-46:

«Men når Menneskesønnen kommer i sin herlighet, og alle englene med ham, da skal han sitte på sin trone i herlighet, og alle folkeslag skal samles foran ham. Han skal skille dem fra hverandre, som en gjeter skiller sauene fra geitene, og stille sauene på sin høyre side og geitene på sin venstre. Så skal kongen si til dem på sin høyre side: 'Kom hit, dere som er velsignet av min Far, og ta i arv det riket som er gjort i stand for dere fra verdens grunnvoll ble lagt ... Så skal han si til dem på venstre side: 'Gå bort fra meg, dere som er forbannet, til den evige ild som er gjort i stand for djevelen og englene hans ... Og disse skal gå bort til evig straff, men de rettferdige til evig liv.'»

Her sammenligner Jesus menneskene med en flokk med sauer og geiter. Før han kommer igjen, lever de sammen. Men når han kommer, skal han dele dem i to grupper, «som en gjeter skiller sauene fra geitene». Til den ene gruppen skal han si: «Kom hit!», til den andre: «Gå bort!» Den sistnevnte gruppen må gå bort «til evig straff», de andre «til evig liv». Når vi tenker på hvor stor variasjon det er mellom mennesker både i godhet og ondskap, er det kanskje overraskende for mange at på dommens dag skal det bare være to grupper. Men himmel og helvete er de to eneste mulighetene når det gjelder evigheten. På den siste dagen vil det altså bare

være to grupper, de rettferdige og de onde.

Ved et annet tilfelle sammenlignet Jesus det han skulle gjøre på dommens dag, med det som en bonde gjør ved innhøstingen. Bonden lar ugresset få gro sammen med hveten fram til innhøstingen. Men under innhøstingen blir ugresset skilt fra hveten. Da blir ugresset brent, mens hveten blir samlet i låven.

Matt 13,24-30: «Himmelriket kan sammenlignes med en mann som hadde sådd godt korn i åkeren sin. Og mens alle sov, kom fienden hans og sådde ugress blant hveten og gikk sin vei. Da kornet skjøt opp og satte aks, kom også ugresset til syne. Tjenerne gikk til jordeieren og sa: 'Herre! Var det ikke godt korn du sådde i åkeren? Hvor kommer da ugresset fra?' 'Det har en fiende gjort,' svarte han. Tjenerne spurte ham: 'Vil du vi skal gå og luke det bort?' 'Nei,' svarte han, 'for når dere luker bort ugresset, kunne dere samtidig komme til å rykke opp hveten. La dem begge vokse der sammen til høsten kommer. Og når det er tid for innhøsting, skal jeg si til dem som høster inn: Sank først sammen ugresset og bind det i bunter for å brenne det. Men hveten skal dere samle i låven min.'»

I det samme kapitlet forteller Jesus en annen lignelse om en fiskenot som ble kastet i sjøen og samlet alle slags fisker. Da noten var full, ble den trukket opp, og fiskerne satte seg ned for å skille de gode fiskene fra de dårlige. De gode fiskene ble samlet i et kar, mens de dårlige ble kastet.

Matt 13,47-50: «På samme måte er himmelriket likt en dragnet som ble satt i sjøen og fanget fisk av alle slag. Da den

var full, dro fiskerne den opp på stranden. De satte seg ned og samlet de gode fiskene i kar, men kastet ut de ubrukelige. Slik skal det gå ved verdens ende: Englene skal dra ut og skille de onde fra de rettferdige og kaste dem i ildovnen, der de gråter og skjærer tenner.»

Disse lignelsene har samme poeng, nemlig at på dommens dag skal det foretas et skille mellom to grupper mennesker. Etter at dette skillet er utført, vil det ikke bli noen ny sjanse. Ingen vil få anledning til å bytte gruppe. Det vil ikke bli anledning til diskusjon med dommeren. Det fins ingen klagerett eller ankemulighet.

Luk 13,25: «Når husherren først har reist seg og lukket døren og dere blir stående utenfor og banker på og sier: 'Herre, lukk opp for oss,' da skal han svare: 'Jeg vet ikke hvor dere er fra.'»

Menneskene på jorden er alle blandet sammen. De troende og de vantro lever side om side, går i de samme klærne, kjører de samme bilene og på de samme veiene og handler i de samme butikkene. Vi ser ikke noe tydelig skille. Men profetene Malaki sier (3,18):

«Da skal dere igjen se forskjell på rettferdige og urettferdige, på dem som tjener Gud, og dem som ikke tjener ham.»

På den siste dagen skal Guds barn «åpenbares» (Rom 8,19). Da skal det bli klart hvem som har vært troende.

Grunnlaget for dommen – troen på Jesus Kristus

På hvilket grunnlag skal Jesus dømme alle mennesker når han kommer igjen? Bibelens svar er enkelt: Grunnlaget for dommen

er troen på Jesus og hans ord. På den siste dagen er det altså troen som gjelder. For mange er dette overraskende, for det naturlige mennesket tenker at Gud vil gå etter gjerninger når han dømmer. Men Bibelen sier at han vil gå etter tro. Ifølge Bibelen er det slik at troen frelser, mens vantroen fordømmer.

Apg 16,30-31: «'Hva skal jeg gjøre, gode herrer, for å bli frelst?' De svarte: 'Tro på Herren Jesus, så skal du og alle i ditt hus bli frelst.'»

Mark 16,15-16: «Og han sa til dem: 'Gå ut i hele verden og forkynn evangeliet for alt som Gud har skapt! Den som tror og blir døpt, skal bli frelst. Men den som ikke tror, skal bli fordømt.'»

Joh 3,18: «Den som tror på ham, blir ikke dømt. Den som ikke tror, er allerede dømt fordi han ikke har trodd på Guds enbårne Sønns navn.»

Gjennom troen på Jesus Kristus får vi syndenes tilgivelse. Den gis hver og en av oss personlig. Når vi har tilgivelse for alle våre synder, betyr det at vi ikke lenger har noen synder som vi kan bli

dømt for. Det er ikke sånn at Gud på den ene siden tilgir oss syndene, for deretter på dommens dag å dømme oss for de samme syndene.

Gjennom troen på Jesus Kristus får vi hans rettferdighet tilregnet oss. Gud ser på oss, og ser Jesu fullkomne rettferdighet. I oss selv har vi ikke den rettferdigheten som Gud krever av oss. Men vi får den av bare nåde ved troen på Jesus. Det er altså troen som vil være domsgrunnlaget når Jesus kommer igjen.

Hebr 10,37-39: «For ennå er det bare en kort stund, så kommer han som skal komme, og han skal ikke drøye. Min rettferdige skal leve ved tro; men trekker han seg unna, har min sjel ingen glede i ham. Men vi er ikke av dem som trekker seg unna og går fortapt; vi er av dem som tror og berger sin sjel.»

Så på dommens dag vil ingen av våre mange synder bli nevnt. Bibelen bruker uttrykk som at våre synder er blitt kastet ned «i havets dyp», eller er blitt fjernet så langt bort fra oss «som øst er fra vest».

Gud vil ikke lenger «huske» våre synder.

Mi 7,19: «Herren skal igjen vise barmhjertighet mot oss og trå vår skyld under fot. Du skal kaste alle våre synder ned i havets dyp.»

Sal 103,12: «Så langt som øst er fra vest, tar han syndene våre bort fra oss.»

Hebr 8,12: «For i nåde vil jeg tilgi all uretten deres og ikke lenger huske syndene deres.»

Jesus har allerede sonet straffen for alle synder da han døde for oss på korset. Derfor slipper vi å bli straffet for dem. Derfor er det bare ved troen på Jesus og hans stedfortredende gjerning for oss vi kan bli frelst på den siste dagen.

Rom 4,5: «Men den som ikke har det, men som tror på ham som rettferdiggjør den ugudelige, får sin tro tilregnet som rettferdighet.»

Apg 2,21: «Men hver den som påkaller Herrens navn, skal bli frelst.»

(forts.)

Egil Edvardsen

Pastor Agron Mece kalt hjem til Herren

I september ble formannen i LBKs søsterkirke i Albania, Agron Mece, uventet kalt hjem, noen dager før sin 70-årsdag. Noen av oss husker ham som en flittig deltaker ved KELK-møter, alltid i følge med sin kone Vitori.

Agron Mece vokste opp i havnebyen Durrës ved Adriaterhavet. Han studerte russisk og albansk i hovedstaden Tirana, og arbeidet deretter som lærer, utdanningsadministrator og russiskoversetter for et eksportfirma. I studietiden hadde han møtt Vitori Kasa, som studerte engelsk. De giftet seg og fikk to barn.

Agron og Vitori kom til tro på Kristus da Vitori på begynnelsen av 1990-tallet oversatte noen brev fra et amerikansk WELS-med-

Agron og Vitori

lem som ønsket at hans albanske slektninger skulle bli kjent med Frelseren. De to begynte å invitere venner og kjente hjem til

seg til regelmessige samlinger om Guds ord. Etter hvert fikk Agron teologisk utdannelse ved lærere fra WELS, blant andre John Vogt. I 2013 ble han ordinert til pastor.

Menigheten i Tirana og de andre etterlatte sier at det som kjennetegnet pastor Agron var at han elsket mennesker og ønsket å hjelpe dem. I tjenesten viste han dem freden, gleden, varmen og sjenerøsiteten fra Guds Sønn som ofret seg selv på korset for å vinne syndstilgivelse og evig liv til oss i vår Fars himmelske hjem.

(Fra et minneord av
Luke Wolfgramm)

Påkall Herrens navn

Her er det ikke forskjell på jøde og greker. Alle har samme Herre, og han er rik nok for alle som påkaller ham. Hver den som påkaller Herrens navn, skal bli frelst. Men hvordan kan de påkalle en de ikke tror på? Hvordan kan de tro på en de ikke har hørt om? Og hvordan kan de høre uten at noen forkynner? Og hvordan kan de forkynne hvis de ikke er utsendt? Det står jo skrevet: Hvor vakre de er, føttene til dem som bringer godt budskap! Men ikke alle var lydige mot evangeliet. Jesaja sier: Herre, hvem trodde vårt budskap? Så kommer da troen av det budskapet en hører, og budskapet kommer av Kristi ord (Rom 10,12-17).

Lyden av en sterk storm strømmet gjennom rommet, tunger som av ild satte seg på hodene deres, og alle Jesu disipler snakket plutselig et språk de aldri hadde lært seg. Folk fra fjerne land hørte det og samlet seg i flokk for å se det merkelige som skjedde. Noen gjorde også narr av dem.

Disiplene kikket ut og så at de hadde en stor flokk med interesserte tilhørere. Men hva nå? Hva skulle de gjøre nå? Apostelen Peter steg frem og talte til dem om Jesus død og oppstandelse. Han sa: *Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, slik at syndene deres blir tilgitt* (Apg 2,38).

Hvis disiplene hadde tidd stille denne dagen, ville ikke tre tusen mennesker ha blitt døpt. Hvis de hadde holdt munn, ville ikke disse parterne, mederne, elamittene og alle de andre ha fått høre Kristi ord. Men disiplene snakket! Budskapet ble hørt og Den Hellige

Ånd omvendte faktisk tre tusen på en eneste dag (Apg 2,41).

Noen ganger får det oss til å skjelve av forskrekkelse når Gud legger et slikt ansvar på skuldrene til ufullkomne mennesker. Men det er ikke opp til oss å velge hvem som skal lytte og hvem som kommer til å bli omvendt. Påkall Herrens navn og be om mot til å bære fram evangeliets budskap. Påkall Herrens navn og be ham velsigne og gi deg fremgang. Gled deg over disse ordene når du går inn i dette arbeidet: «Hver den som påkaller Herrens navn, skal bli frelst.»

O Hellige Ånd, send oss trofaste pastorer, gjør oss til ivrige lyttere og glade kristne. Velsign våre henders arbeid. Amen.

(Fra *Meditations*)